

Velikonoční ostrov
Otázka 7 / 7

Přečti si všechny tři zdroje na pravé straně. Překlikávej mezi záložkami. Napiš svou odpověď na otázku.

Když sis přečetl/a všechny tři zdroje, co si myslíš, že způsobilo vymizení velkých stromů na Velikonočním ostrově? Svou odpověď dolož konkrétními informacemi ze zdrojových textů.

Blog Recenze knihy **Novinky z vědy**
www.novinkyzvedy.cz/Polyneske_krysy_Velikonočni_ostrov

NOVINKY Z VĚDY

Zničily polynéské krysy stromy na Velikonočním ostrově?
Michal Kubát, redaktor pro vědu

V roce 2005 vydal Jared Diamond knihu *Kolaps*. V této knize popisuje osídlování Velikonočního ostrova (známého též po názvem Rapa Nui).

Knihla brzy po svém vydání vyvolala velkou polemiku. Mnozí vědci zpochybovali Diamondovu teorii o tom, co se na Velikonočním ostrově stalo. Souhlasili, že vzrostlé stromy zmizely už před objevením ostrova prvními Evropany v 18. století, ale nesohlasili s Diamondovou teorií o příčině jejich vymizení.

Dva vědci, Carl Lipo a Terry Hunt, nyní uveřejnili novou teorii. Jsou přesvědčeni, že nové stromy nemohly vyrůst, protože semena stromů sežraly polynéské krysy. Krysy byly podle nich na Velikonoční ostrov přivezeny náhodou nebo úmyslně v kánoích, na nichž připluli první osadníci.

Studie prokázaly, že populace krys se může každých 47 dnů zdvojnásobit. A to je nějakých krys, které se musí něčím živit. Na podporu své teorie Lipo a Hunt uvádějí zbytky palmových ořechů, které nesou stopy po krysím hlodání. Vědci samozřejmě uznávají, že ke zničení lesů na Velikonočním ostrově přispějí také lidé. Jsou však přesvědčeni, že z řady činitelů jsou největším viníkem polynéské krysy.

Čtenářský proces:	Odhalení a zpracování rozporu
Formát otázky:	Otevřená s tvorbou odpovědi – vyhodnocováno hodnotitelem
Požadovaná úroveň:	Úroveň 4 – vysoká

V poslední otázce žák propojoval informace z různých textů, posuzoval věrohodnost teorií a měl se rozhodnout, kterou teorii bude podporovat. Odpověď bylo třeba doložit konkrétním důkazem z textu, což obvykle českým žákům činí potíže. Jako správná mohla být uznána i odpověď, že vymizení stromů způsobily obě zmiňované příčiny, pokud byla doložena vhodným důkazem z textu. V ČR odpovědělo správně 31 % žáků.

7.2.7 Adaptivní testování

Přechod šetření PISA na počítačové zadávání testů poskytuje nejen možnosti tvorby nových typů testových úloh a otázek, ale také přesnější hodnocení gramotnosti prostřednictvím tzv. adaptivního testování. Adaptivní testování využívá toho, že díky automatickému počítačovému vyhodnocování žákovských odpovědí je možné odhadnout úroveň dovedností žáků už během vyplňování testu a postupně jim předkládat úlohy s odpovídající obtížností. V úlohách, které nejsou ani příliš snadné, ani příliš náročné, může každý žák lépe prokázat, co umí, a jeho dovednosti lze měřit s mnohem větší přesností. Adaptivní testování bylo v šetření PISA 2018 použito pouze v oblasti čtenářské gramotnosti, v ostatních oblastech žáci zodpovídali otázky, které jim byly přiděleny náhodně a bez ohledu na úroveň jejich schopností.

Adaptivní testování čtenářské gramotnosti bylo rozloženo do tří fází: úvod, fáze 1 a fáze 2. V úvodní fázi dostali žáci krátký test, který jim byl náhodně přidělen z osmi možných variant se srovnatelnou obtížností. Úvodní test se skládal ze dvou testových úloh, z nichž každá obsahovala několik otázek